

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale;
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerskega si obale.
Slavko Arbiter, -Bazovica-

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334 977

Urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta SI-T

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica, Podpinjoli 43, Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Milan Grlica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjoli 43, Reka
vj.slo.rm@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjoli 43, Reka
vj.slo.rm.pgzo@gmail.com, zanj: Dimitrij Jelovčan Bulatović

ISSN 1845-5034

Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje: Kristin Stock

Tisk: Tiskara Sušak

Mesečnik finančno podpira:
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine RH

Nakiada je 600 izvodov

Na naslovnici: Dan šole na OŠ Pecine. Foto: Marjana Mirković

Karikaturai:
Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

tajništvo, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, začetniki: 17.00-18.30
nadaljevalci: 18.30-20.00

MePZ, vaje, ponedeljek: 18.00-20.30

Dramska skupina: po dogovoru

Folklorna skupina: sredo, 19.00-20.30

Plesna skupina: ponedeljek, 20.00-21.30, sredo, 20.45-22.00

Planinska skupina: torek, 20.00-22.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek: 18.00

Mladinska skupina: po dogovoru

www.bazovica.hr/mladinci

Kažipot november 2011, št. 78, letnik VII

obvestilo.....3

dogodki.....3

iz drugih društev in svetov.....19

aktualno.....23

EGON. MIKLAVŽ

NEKAJ BI ŽE NAŠEL
V ŠKORNJIH

ČE NE BI TAKO
SMRDELI

Predčasne volitve v Državni zbor Republike Slovenije

Povzetek obvestila Ministrstva za zunanje zadeve RS, objavljenega 21. 10. 2011 tudi na spletni strani Veleposlaništva RS v RH: www.zagreb.veleposlanistvo.si: predčasne volitve v Državni zbor RS bodo v nedeljo, 4. decembra 2011. Državljeni RS s stalnim prebivališčem na Hrvaškem bodo vpisani v volilni imenik, ki bo sestavljen za območje jurisdikcije diplomatsko-konzularnega predstavništva v RH in bo na vpogled na sedežu Veleposlaništva RS v RH v Zagrebu, Alagovičeva 30, do 18. novembra 2011; v tem roku je mogoče zahtevati tudi popravek podatkov.

Na volitvah 4. decembra 2011 bo mogoče glasovati:

a) po pošti: naslovniki bodo po pošti prejeli glasovnice s priloženo volilno karto in navodilom. Izpolnjene glasovnice in lastnoročno podpisano volilno karto bodo poslali na naslov okrajne volilne komisije (bo v prilogi) ali na naslov Veleposlaništva RS v RH. Pred tem morajo na naslov Državne volilne komisije do 3. novembra 2011 poslati zahtevek za glasovanje po pošti, povezava: http://www.dvk.gov.si/DZ2011/dokumenti/zahtevek_zdomci.pdf;

b) 4. decembra 2011 na volišču na sedežu diplomatsko-konzularnega predstavništva RS (veleposlaništva), Alagovičeva 30, Zagreb: volišče bo odprto med 9. in 17. uro po lokalnem času, s seboj je treba prinesiti osebni dokument.

c) na posebnem volišču na območju RS: to je treba sporočiti okrajni volilni komisiji (upravni enoti), na območju katere se želi glasovati, najpozneje do 30. novembra 2011.

Kot je Kažipot že pisal, je zunaj RS največ volivcev, okrog 10.000, registriranih na Hrvaškem. Informacije: Državna volilna komisija www.dvk.gov.si, Ministrstvo za zunanje zadeve RS www.mzz.gov.si, veleposlaništvo RS v RH www.zagreb.veleposlanistvo.si in po telefonu 091 593 6086.

Marjana Mirković

Vse zainteresirane v okviru slovenske skupnosti na Hrvaškem obveščamo, da imajo za dejavnost in finančno pomoč več možnosti: lahko se vključijo v delo že obstoječih društev in svetov ali za sredstva - na rednih letnih razpisih občin, mest in županij ali Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu - prosijo tudi kot posamezniki ali v okviru drugih pravnih oseb oz. kulturnih in drugih ustanov.

Slovenska skupnost na Hrvaškem, ki deluje v okviru društev in svetov/predstavnikov, se financira iz proračunov RS in RH.

Na Hrvaškem večino sredstev za društva razporeja Svet za narodne manjšine, njegov član je tudi predsednik krovne organizacije Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc, na letni razpis (trenutno je odprt do 2. decembra) pa se lahko prijavijo društva, registrirana vsaj leto dni. V manjšem obsegu sredstva zagotavljajo tudi županije, mesta in občine na letnih razpisih, odprtih po navadi na začetku sezone septembra ali oktobra, na katere se lahko samostojno prijavijo tudi posamezniki.

Na razpolago so tudi sredstva v okviru posamičnih domačih in mednarodnih fundacij ter sredstva iz evropskih skladov.

Za pomoč pri pripravi teh projektov na Hrvaškem deluje Urad za Evropo (euroured@ri.t-com.hr).

Marjana Mirković

DOGODKI OKTOBER

1. oktober
Grožnjan, Baredine, Pulj
Srečanje slovenskih društev

V Istri so se na rednem letnem srečanju, že osmem po vrsti, zbrali člani petnajstih od skupno šestnajstih delujočih slovenskih društev iz vse Hrvaške, od Dubrovnika do Umaga, manjkalo je le društvo Dr. France Prešeren iz Šibenika.

Organizator srečanja je krovna organizacija Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, za pravo in program pa so poskrbeli v društvu SKD Istra v Pulju in v sodelovanju s SKD Oljka iz Poreča.

Program se je začel z obiskom slikovitega Grožnjana in tudi z ogledom galerije Porton akademskega slikarja Roka Zelenka, nadaljeval v Baredinah pri Poreču, s kosilom in srečanjem ob glasbi skupine Baredinesauri, ki so se ji kot pevke priključile tudi veselo razpoložene članice društev iz Dubrovnika, Poreča in Reke, Tanja Baletić, Miriam Pran in Zdenka Kallan Verbanac, in kot prijetno presenečenje nepričakovano popestrile popoldansko veselje. Udeleženci so pot nadaljevali proti Pulju, tam pa je po ogledu prostorov Slovenskega doma v starem jedru mesta in razstavi Istrske impresije Roka Zelenka zatem v hotelu Brioni potekala zaprta seja vodilnih predstavnikov društev. Na njej so spregovorili o posodobitvi statuta, odprtem razpisu Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, bližnjih parlamentarnih volitvah in možnostih za izvolitev slovenskega poslanca v parlamentu, ki po zakonodaji slovensko narodno manjšino zastopa skupaj z albansko, bošnjaško, črnogorsko in makedonsko narodno manjšino, ter morebitnih spremembah pri organizaciji letnih srečanj vseh društev v prihodnje, je po seji povedal predsednik krovne organizacije Darko Šonc. Predstavnica mladinske skupine KPD Bazovica Ana Lipovac pa je ob tej priložnosti seznanila navzoče s pobudo o srečanju mladih na Reki.

Sledil je kulturni program na terasi hotela Brioni, ki ga je vodila tajnica SKD Istra Jasmina Ilić Draković. Obiskovalce je uvodoma pozdravil predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc in se med drugim zahvalil puljskemu društvu za trud, za podporo pa Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in posebej še njegovemu predstavniku, vodji organizacijske enote Sektorja za spremljanje položaja Slovencev zunaj RS in za statusne zadeve Rudiju Merljaku, ki se je tudi udeležil srečanja. Navzoče je pozdravila tudi predsednica SKD Istra Klaudija Velimirović. Večer je zatem izpolnil nastop pevskega zbora SKD Istra in skupine Encijan pod vodstvom Paole Stermotić, ob glasbeni spremljavi korepetitorke Tee Siladi za kvirjem, Silvana Kaligaca na violini, Alena Bellula na kitari, Adija Koleznika na pozavni in Franka Štrmotića za tolka-

li. Na zvoke citer in posnetka Petra Napreta so zaplesali deklice iz puljske plesne šole Art dance in par Igor in Lili Drandić iz Pulja. Njihov nastop je ponazarjal kmečko poroko, v pesmi Ne ouri, ne seja, prekmurski ljudski, v glasbenem aranžmaju, ki ga je za orkester in vokale priredila Paole Stermotić.

Jasmina Ilić Draković se je posebej zahvalila še navzočima gostoma, skladatelju in pianistu Emilu Glavniku iz Celja in skladatelju in aranžerju Vladimirju Mustajbašiću iz Beograda, za sodelovanje in odziv na veslovenski večer. Zbor društva SKD Istra namreč poje več njunih pesmi, nekatere so bile na sporedu tudi tokrat. V predverju hotela je bila poleg dokumentarne razstave o desetletnem delovanju SKD Istra na ogled tudi vrsta izdelkov izpod prdnih rok kreativne delavnice tega društva, od velikonočnega in novoletnega programa do panjskih končnic, kvačkanih del, keramike in rož iz papirja, za vse zainteresirane pa je z izčrpnimi pojasnili poskrbela prijazna članica Štefanija Sliško, zadovoljna z razstavljenim in s pohvalami obiskovalcev.

Srečanje, ki se ga je udeležilo več kot tristo obiskovalcev, se je s slovensko pesmijo in plesom ob glasbeni spremljavi slovenskega ansambla Florjan nadaljevalo še dolgo v noč, sončno nedeljo pa so številni rojaki izkoristili za nadaljnji ogled Istre - do prihodnjega leta, morda. Ostali so lepi spomini in vrsta novih predlogov za nadaljnje sodelovanje.

Marjana Mirković

Nena Učkar, Irena Blažič, Vlasta Grgič, Rok Zelenko in Danica Bojković iz SKD Ajda.

Foto: Marjana Mirković

Srečanje je potekalo od 30. septembra do 2. oktobra, na njem se je zvrstilo pet okroglih miz in konferenca na temo Kultura spominov, kot nosilec projekta Kampor - polje spominov ga je v okviru programa Evropa za državljane - Aktiven evropski spomin organiziralo Mesto Rab s partnerskimi organizacijami iz Slovenije, Italije in Hrvaške ter v sodelovanju z društvom antifašistov z Raba. Sodelovala je tudi vrsta strokovnjakov in znanih osebnosti iz akademskega, političnega in kulturnega življenja, med njimi tudi nekdanja predsednika RS in RH, Milan Kučan in Stjepan Mesić.

Namen okroglih miz in konference je bil osmisliti podobo in funkcijo bodočega Spominskega centra Kampor. Udeleženci so soglašali, naj ta ustanova poleg spominskega centra postane tudi znanstveni inštitut za kulturo miru, šola za demokracijo in prostor za izobraževanje o univerzalnosti in večkulturnosti ter uveljavljanje evropskih državljskih vrednot.

Srečanje je odprla okrogla miza z naslovom Filozofsko-sociološki vidik totalitarnih režimov, na njej pa so sodelovali mag. Drago Pilset, Zdravko Zima, Mario Šimunković, dr. Božo Repe, Slavko Malnar, dr. Emilio Cocco. Dan pozneje se je zvrstilo več okroglih miz: Totalitarni režimi in koncentracijska taborišča (Herman Janež, dr. Boris Gombač, dr. Metka Gombač, dr. Petar Strčić, dr. Hrvoje Klasić in dr. Damir Grubiša), Medgeneracijski prenos travme (dr. Ljiljana Moro, dr. Esmina Avdibegović, dr. Eduard Klain, dr. Vesna Vidović, dr. Peter Praper, dr. Rudolf Gregurek in Oleg Mandić), Akademija demokracije (Stjepan Mesić, Milan Kučan, dr. Ivan Grubišić, dr. Damir Grubiša in dr. Mate Kapović) in Temeljne evropske vrednote: interkulturalizem, toleranca in človekove pravice (dr. Ognjen Kraus, dr. Neven Budak, dr. Vladimir Prebilič, dr. Dušan Mlacović, dr. Marta Verginella, dr. Snježana Koren, Vinko Zidarić in Maša Marrocchini). 2. oktobra pa je bila na programu konferenca z naslovom Kultura spominov, na kateri so s prispevki sodelovali Vinko Zidarić (Interkulturalno izobraževanje in komunikacije), mag. Drago Pilset (Čigava zgodovina se pominj? Pomnjenje, politika, zgodovina

in kulturna pogojenost), Igor Šaponja (Spomini istrskih taboriščnikov), Ana Staničić in Idis Turato (Arhitektura kraja spominov), Juri Armand (Vizualna identiteta muzejev in spominskih centrov). Prireditelj je sklenil projekt Kampor memorial.

Na srečanju na Rabu je z referatom sodeloval tudi pisatelj Slavko Malnar, sicer avtor več knjig o krajevni zgodovini in kulturni dediščini Gorskega kotarja. Malnar je bil sam kot petleten otrok interniran v taborišče Kampor. Iskreno se mu zahvaljujemo za referat in ga zaradi zanimivosti in aktualnosti v celoti objavljamo. Marjana Mirković

Posledice delovanja totalitarnih režimov in način obračunavanja z drugače mislečimi

Nisem proučeval totalitarnih režimov, vem pa, da ni vsak režim totalitarren samo zato, ker ga je nekdo tako poimenoval, niti niso vsi totalitarni režimi enaki. Podobni so si, ker imajo mnogi v svojem naziv besedo demokracija. Vodi jih avtokrati, ki s totalitarizmom sebi zagotavljajo dolgotrajno, pogosto dosmrtno vladavino. Razlikujejo pa se po tem, da nekateri izvajajo totalitarizem v državi, ki ji vladajo, drugi pa imajo bolne ambicije in želijo zavladati svetu, z osvajanjem drugih dežel in pokoravanjem in tudi popolnim uničenjem celih narodov, ki ne pripadajo njegovemu in so drugačne rase, nacionalnosti, vere ali političnega prepričanja.

Nekaj takšnih oseb je prišlo na oblast v desetletju pred drugo svetovno vojno. Tako kot se narkomani hitro najdejo in spoprijateljujejo, tako so se tudi podpisniki trojnega pakta 27. septembra 1940 z dveh koncev sveta, Daljnega vzhoda in zahodne Evrope, zedinili v cilju osvajanja sveta. Če bi v drugi svetovni vojni zmagali oni, mislim, da ne bi ostali pri mirni razdelitvi sveta na tri dele, temveč bi se na koncu medsebojno sprli in uničili, kot se to zgodi pri roparski tolpi, ko pride na vrsto podelitev plena. To lahko sklepamo iz nacistične teorije o arijski rasi kot dominantni na planetu. Na vrsto bi najprej prišel romanski narod, na koncu pa še rumena rasa. Ta politična opcija z oboroženim delovanjem se imenuje fašizem.

Za uresničitev svojega cilja so ideologi fašizma na svojo stran najprej pridobili nekatere vodil-

ne predstavnike manjših narodov, druge pa so okupirali. Ti so jim popuščali, da bi se obdržali na oblasti, čeprav jim ni preostalo nič drugega kot pokorno izpolnjevanje ukazov glavnih krojačev in akterjev druge svetovne vojne.

Kraj, iz katerega prihajam, je bil deset kilometrov zračne linije oddaljen od rapalske meje. Italijanski fašistični okupator je območje takratnega okrožja Čabar - v katerega sta poleg štirih goranskih spadali tudi dve slovenski občini, Draga-Trava in Osilnica, - zato zlahka okupiral že teden dni po začetku vojne v Jugoslaviji. Naj dodam, da je bila to realna teritorialna razdelitev v času ustanovitve banovin, temeljila pa je na jezikovni enakosti. Drugo pa je vprašanje, kateri banovini bi posamezni kraji moral pripadati.

Šele šest tednov pozneje, 19. maja 1941, je Ante Pavelić z Mussolinijem podpisal t. i. Rimsko pogodbo o razmejitvi, po kateri je Kraljevini Italiji, med drugim, pripadlo tudi okrožje Čabar. Ta zato nikoli ni sodil v NDH.

Prvih mesec po okupaciji je bil okupator toleranten do domačega prebivalstva. Mikali so ga ekonomsko vredni gozdovi, bogastvo tega konca, zato je kmalu začel intenzivno sekati in graditi ceste za prevoz s tovornjaki, da bi les lahko prevažali v Italijo. Prebivalstvo, do takrat večinoma nezaposleno, je naenkrat dobilo veliko dela, zaslužek pa je odtlej omogočal veliko boljše življenje. Narod je bil zato sprva zadovoljen. To pa ni trajalo dolgo, kmalu se je začela splošna italijanizacija. Hrvaške učitelje so v šolah nadomestili italijanski, naselja so dobivala italijanske nazive, v javno upravo se je začel uvajati italijanski jezik, na javnih mestih pa izobešeni napisi: *Qui si saluta romanamente* in *Qui si parla italiano*.

Raznarodovalna politika je pri ljudeh naletela na odpor. Začel se je porajati antifasizem, a ne tako intenzivno kot v Sloveniji in Primorju. Partizani so varna zatočišča sprva imeli v gostih gozdovih in pridruževati se jim je začelo čedalje več domačih mladeničev in mož. Fašisti niso več zmogli nadzorovati območja, in iz dneva v dan je naraščala nevarnost partizanskih napadov. Leto 1941 je minilo skoraj popolnoma v miru, če tako dojemamo organiziranje v narodno-osvobodilno fronto, ki so jo spodbujali s slovenske strani, in formiranje petčlanske organizacije komunistične partije ob

koncu leta v Prezidu.

Mirno se je začelo tudi leto 1942. Okupator je medtem organiziral vohunsko službo, v katero je novačil tudi posamezne domačine. Tako je prihajal do podatkov, pogosto pretiranih, in število nekaj sto partizanov je naraslo za deseterkrat. Fašistični vojaki so bili nameščeni v večjih naseljih, po navadi v župnijskih središčih; na obhode in tako imenovano »čiščenje« terena so odhajali v velikih skupinah in široko odprtih očih.

Prišel je čas za prvi partizanski napad. Usoden je bil 19. april 1942. Domači mladeniči, ki so jih vodili izkušeni borci partizanske čete iz Rakke, Rakovške čete, so na primernem kraju postavili zasedo in uničili glavnino fašističnega odreda, ki je v štirih tovornjakih prehajal območje. Po tem dogodku je fašistični okupator postal nasilen. Odnos do domačega prebivalstva je postal neznošen, sledili so mučenja in uboji nedolžnih talcev, aretacije sumljivih, uboji zaprtih. Mučenja so bila resnično zverinska, od rezanja posameznih organov pred streljanjem do obešanja na glavo nad ognjem in sežiganja živih. Drugi dan po napadu je četa črnosrajčnikov vpadla v zaselek s štirimi hišami, v katerem je bilo dvanaest moških, starejših od petnajst let. Popolnoma nedolžne so odpeljali na kraj partizanskega napada in deseterico po mučenju in mrcvarjenju ubili, dva starejša pa prisilili, da gledajo, kaj so storili njunim sinovom, bratom in sorodnikom. Pustili so ju, da bi lahko pripovedovala, kaj bi se utegnilo zgoditi tistim, ki bi se znova drznili zoperstaviti fašističnemu režimu.

Partizanov niso imenovali s pravimi imeni, temveč so ti postali komunistični banditi, kmalu pa je takšen naziv dobilo tudi celotno prebivalstvo, ki ni hotelo zapustiti svojih domov, in vsi, ki niso hoteli postati fašistični vodniki in vohiljači. Maloštevilne, ki so to storili, je narod štel za izdajalce.

Čedalje več domačega prebivalstva je odhajalo v partizanska taborišča po gozdovih, vendar zaradi pomanjkanja hrane tam niso mogli dolgo obstati, grozila pa jim je tudi stalna nevarnost, saj so bila partizanska zaklonišča pogosto izdana, njihovi pripadniki pa ubiti. Od prvega napada na fašiste 19. aprila do konca julija istega leta je bilo ubitih več kot 230 ljudi,

v glavnem civilistov. Grozot, ki so jim bile ob tem storjene, pa raje ne opisujem.

Ker se je antifašistični odpor kreplil in postajal vse močnejši, so se fašisti odločili požgati vse območje, prebivalstvo pa odvesti v taborišča. Posamezni požigi so se začeli maja 1942, vrhunec pa dosegli v zadnjih desetih dneh julija, ko je bilo požganih več kot 800 stanovanjskih in več kot 750 gospodarskih objektov. Ostala so le osrednja naselja, v katerih so bili nameščeni odredi okupatorske vojske. Ljudi so s pogorišč odgnali v zbirne centre, kamor so morali prignati tudi vso živino, ki so jo ubijali za prehrano vojske. Bilo je okrog 2500 glav goved in 150 konjev.

Najbolje so jo odnesli tisti, katerih hiše so bile požgane med prvimi. Deportirani so bili v južno Italijo in nameščeni med tamkajšnje domače prebivalstvo. Druge so pozneje iz zbirnih centrov s tovornjaki odpeljali v razna taborišča. Maloštevilni so bili poslani v Lovran, nekaj tisoč pa v Bakar. Nameščeni so bili v nekdanji konjušnici. Vendar so bili le v tranzitu, kajti morali so počakati nekaj dni, dokler ni bilo pripravljen taborišče v Kamporju na otoku Rabu.

Ocenjujejo, da je bilo iz okrožja Čabar v Kampor odgnanih približno tri tisoč oseb. Prvi transporti iz Bakra so prišli na začetku avgusta 1942. Taboriščniki so bili nameščeni v majhnih šotorih, narejenih iz kril vojaških šotorov. Za ležišče so dobili malo zdrobljene slame, nekateri pa so morali ležati na golih tleh. V taborišču ni bilo vode, bivanje v majhnem prostoru pod gumiranim platnom pa je samo povečevalo žejo. Ljudje so jo zjutraj blažili z nesladkano tekočino iz prazenega žira, imenovano kava, ki so jo dobivali v aluminijsko posodico - gaveto. Na dan so prejeli sedem dekagramov kruha, za kosilo in večerjo najpogosteje motno vodo, ki naj bi bila prikuha.

Boljše je, da o higienskih razmerah ne povemo ničesar. Umivanja in pranja perila ni bilo. Ljudje niso imeli veliko oblačil, saj jih s pogorišč niso mogli ponesti, zato je bila večina kmalu v krpah. Enako je bilo z obutvijo. Ko se je nehala vročina, je pritisnil mraz. Vsak taboriščnik je dobil po eno odejo. V taborišču so se kmalu pojavile uši, ki jih je bilo obilo v odejah. Ljudje so jih drugo za drugo trebili, a ni kaj dosti

pomagalo. Med dežjem so odhajali ven, da bi dež vsaj malo spral umazanijo in mrčes.

V takšnih razmerah so ljudje kmalu začeli pospešeno in množično umirati. Začelo se je sredi avgusta, ko so najprej podlegli majhni otroci. V naslednjih mesecih so se tudi odpornejši organizmi starejših in zdravih ljudi začeli izčrpavati. Novembra in decembra je sledilo najbolj množično umiranje, mnogi so bili takrat premeščeni v Gonars, fizično najšibkejši taboriščniki pa v Trevisu. Na kamporskem taboriščem pokopališču je evidentiranih 476 žrtev z območja Čabra. Če bi jim dodali še žrtve dveh slovenskih občin čabranskega okrožja, bi se ta številka občutno povečala. Premestitev se je zgodila v zadnjem hipu, saj bi sicer v naslednjih dveh mesecih v rabskem taborišču preživelo veliko manj taboriščnikov in taboriščno pokopališče bi bilo gotovo dvakrat večje.

Po eni od različic so taboriščnike preselili zaradi pritiska mednarodnih humanitarnih organizacij, potem ko je v svet prodrla novica o razmerah v taborišču. Za mnoge je bila preselitev prepozna in tudi v Gonarsu oziroma Trevisu so ljudje umirali. V Gonarsu so bile življenjske razmere toliko boljše, ker so ljudje bivali v lesenih barakah, imeli pa so tudi vodo za vzdrževanje osebne higiene. Hrana tudi tam ni bila kaj dosti boljša. Pojavili sta se epidemija stenic in griza. Umiranje je bilo na začetku ravno tako množično kot na Rabu, saj so bili ljudje preveč izčrpani in niso imeli več moči za okrevanje.

Na taboriščnem pokopališču v Gonarsu je zadnje počivališče našlo 423 taboriščnikov z območja Čabra. Umirali so tudi v Trevisu, čeprav se je govorilo, da je v tem taborišču veliko boljše kot v drugih. Veljalo je za nekakšno okrevališče, toda tudi tam so ljudje umirali za posledicami bivanja na otoku Rabu. V Trevisu je evidentiranih 89 žrtev iz Čabra.

Od približno štiri tisoč interniranih na Rabu je bila tretjina pokopanih na rabskem pokopališču iz majhnega okrožja Čabar z 8356 prebivalci. V Gonarsu je bilo dve tretjini žrtev doma iz Čabra, v Trevisu pa še več, in to so nepopolni podatki. S posameznih odročnih posesti so izginile celotne družine, a ni bilo nikogar, ki bi dal podatke o njihovi smrti. O tem pričajo le izja-

ve sotrpino, ki opisujejo, da je v neki družini najprej umrla mati, zatem oče in potem drugi za drugim še pet otrok. Takšni primeri pa v seznamu žrtev niso zapisani.

V Gonarsu in Trevisu niso evidentirane vse žrtve. Na mestnem pokopališču v Gonarsu je 453 trug s posmrtnimi ostanki taboriščnikov, skupaj z umrli v Trevisu. Kot kaže imenski seznam, je samo iz Čabra, brez dveh slovenskih občin, v Gonarsu, Trevisu in Padovi našlo smrt 518 taboriščnikov.

Vse to so bile civilne žrtve. Med čabranskimi taboriščniki ni bilo niti komunistov niti partizanov. Te so fašisti likvidirali po hitrem postopku. Iz čabranskega okrožja so bile internirane cele vasi in zaselki, družine z dedki in babicami, materami in otroki vseh starosti. Bilo je več kot osemsto malčkov, ki še niso dopolnili deset let. Malo otrok, rojenih leta 1942 in 1943, je preživel. Prebivalstvo je bilo bolj ali manj doma iz odročnih zaselkov, nešolano, z nekaj razredi osnovne šole, kajti tisti bolj pisмени so živeli v večjih naseljih. Takšna struktura prebivalstva se ni zmogla sama organizirati, temveč se je prepustila stihijanskemu toku časa, pozneje pa so te ljudi v taborišču vodili slovenski aktivisti intelektualci.

Celotno prebivalstvo, z maloštevilnimi izjemami, je bilo obtoženo komunizma. Za komuniste so razglasili celo tiste, rojene v taborišču. Menda so ga genetsko podedovali. Niso se vklapljali v ducejevo teorijo o eni rasi, enem narodu, eni državi. Območje je moralo biti očiščeno avtohtonega prebivalstva in po vojni poseljeno z zaslužnimi člani brezumnega fašističnega režima.

Taboriščniki so sprejeli izraz internacija, a po definiciji ta nima zveze s stanjem, kakršno je bilo v italijanskih fašističnih taboriščih.

Zaradi bogatih gozdov sta imela težnje po okrožju Čabar prefekt Kvarnerske province Temistocle Testa in visoki komisar Ljubljanske province Emilio Grazioli. Na nesrečo prebivalstva okrožja Čabar je kraj pripadel Kvarnerski provinci. Na nesrečo pravim zato, ker so imeli fašisti v Ljubljanski provinci tolerantnejši odnos do prebivalstva. Iz Ljubljanske province so v taborišča odgnali le družine, katerih člani so bili v partizanih ali so z njimi sodelovali.

Italijanski fašizem je padel septembra 1943.

Zdesetkane vrste onemoglih taboriščnikov so se odpravile proti domu, proti pogoriščem nekdanjih domačij. Mnogi so se ustavili in naselili v drugih krajih. Osamljeni majhni zaselki v oddaljenih gozdnatih predelih niso bili nikoli več obnovljeni niti naseljeni. To so bile posledice fašistične politike uničenja vsega, kar se ni skladalo s teorijo o eni rasi, enem narodu, eni državi.

Namesto ducejevega fašizma je prišel nemški nacizem. Na čabranskem območju njegove posledice niso bile tako očitne, ker ni bilo več kaj uničiti. Nemška vojska je zato tja prihajala le občasno. Nacistične metode pa so le pustile tudi tragične posledice in uničile petdeset mladih življenj. Nacistična vojska je namreč zajela skupino stotih mladeničev, ki so se po italijanski okupaciji vračali domov. Odgnali so jih v zloglasno taborišče Dachau, tam pa je polovica našla smrt v krematoriju.

Številne preživele otroke so dolgo po vojni mučile nočne more. Te se takrat niso imenovala posttraumatski sindrom (PTSP). Edino zdravilo proti temu je bil čas, ki zdravi rane. Vse trpljenje je bilo potisnjeno ali pozabljeno. Potem pa se, »da bi dosegli spravo med vsemi Hrvati«, po skoraj petdesetih letih začnejo obujati spomini na čas fašizma. Pomešale so se in začele menjati vloge zmagovalcev in poražencev, pa tudi zločinov in herojstev. Nedolžni ljudje, pregnani v fašistične tovarne smrti, znova postajajo komunistični banditi ali vsaj rdeči, obsojajo pa jih prav tisti, ki so med fašizmom pripomogli, da so zgoreli preštevilni leseni domovi v gozdnatih predelih Hrvaške. V tem primeru se zgodovina ni ponovila, temveč postavila na glavo. Glede komunizma pa je celo še konzul NDH na Reki Zvonimir Čaleta poleti 1942 protestiral: »Italijanske lokalne oblasti opravičujejo te svoje postopke in dejanja z razlago, da gre za komuniste. Če bi bilo to res, potem bi bilo celinsko območje anektirane dela kvarnerskega območja edino območje na svetu, ki bi bilo strnjeno komunistično, saj je protiukrepov deležno celotno prebivalstvo brez izjeme.«

In šest, sedem desetletij pozneje mnogi bolj verjamejo italijanski fašistični vojni propagandi kot konzulu NDH!

Slavko Malnar, prevod Marjana Mirkovič

5. oktober
Slovenski dom KPD Bazovica
Seja KPD Bazovica

Na redni seji društva je bil na dnevnem redu med drugim tudi Kažipot, glede na sklep, sprejet na prvi skupni seji novih vodstev svetov slovenske narodne manjšine na mestni in županijski ravni dne 28. septembra, ki sta jo vodila predsednika Boris Rejec in Dimitrij Jelovčan Bulatovič. Sveta sta namreč predlagala spremembe, s katerimi se strinja tudi društvo KPD Bazovica, da bi glasilo povečalo svoj obseg, izboljšalo kakovost fotografij in začelo izhajati na tri ali štiri mesece, enkrat na mesec pa bi izhajal napovednik dogodkov v društvu in svetih v tekočem mesecu. Po mnenju članov obeh svetov bo nova oblika glasila med drugim dobrodošla zlasti za članstvo, ki je pretežno iz starejše generacije. Zanimivo pa bi bilo preveriti, kaj rojaki na Reki in območju Primorsko-goranske županije ter celotni Hrvaški nasploh menijo o tem, kako ohranjati slovenski jezik in kulturno dediščino. Verodostojne odgovore na to bi dala le široko zastavljena javna razprava ali raziskava.

Kažipot bo izhajal do konca tega leta, kar pomeni, da se bo končal s prihodnjo, dvojno številko 79-80.

Marijana Mirkovič

Iščemo ime za novo glasilo

Ker gre za nov koncept glasila, pozivamo bralce k zbiranju predlogov za novo ime. Predloge za ime novega glasila lahko posredujete po telefonu ali pošljete po elektronski pošti na naslov založnikov (oba sveta in društvo KPD Bazovica) ali urednici Kažipota.

7. oktober
Filozofska fakulteta, Reka
Severnojadranski panoptikum

Na filozofski fakulteti na Reki je potekalo znanstveno srečanje z naslovom Severnojadranski zgodovinski panoptikum, na temo skupne zgodovine italijanskega, hrvaškega in slovenskega naroda na tem območju v obdobju 1921-2011,

času usodnih političnih, gospodarskih in družbenih sprememb. Dogodek, ki je potekal pretežno v italijanskem jeziku - poleg slovenskega, hrvaškega in angleškega -, je bil tudi priložnost za seznanitev z novjšimi raziskavami s tega območja, na njem pa so sodelovali tudi zgodovinarji dr. Jože Pirjevec, dr. Gorazd Bajc, dr. Marta Verginella in dr. Nevenka Troha.

Dr. Jože Pirjevec z univerze na Primorskem je v slovenščini predstavil prispevek z naslovom Vloga zgodovine v italijanski politični misli, dantes: Primer fojbe in v njem opozoril na okvir celotnega dogajanja in manipulacije z zgodovino in posledično vpliv na odnose med narodi v severnojadranskem prostoru. Ob problematiki fojb je spregovoril o knjigi, ki je na to temo izšla leta 2009 in v Italiji zbudila velik in negativen odmev, ker je prinesla resnico, drugačno od tiste, ki je všečna desnici pa tudi drugim. Meni se je zdelo, da je treba odgovoriti z zgodovinskimi dokazi, da postavimo stvari na pravo mesto. Nisem hotel zanikati, da je leta 1943 in 1945 prišlo do nasilja nad Italijani, nisem hotel zanikati, da ni bilo psihološkega pritiska, zaradi katerega so Italijani množično odhajali, hotel sem z dokumenti pokazati meje in okvir celotnega tega dogajanja. Pojavila se je ideja, da bi napisali belo knjigo, zbirko arhivskih dokumentov, a materiala je bilo toliko, da se je zadeva razvila in nastala je knjiga o fojbah, v kateri sem napisal 550 strani teksta, moji kolegi tudi približno toliko, vsak s svojega zornega kota in na podlagi svoje raziskave: Darko Dukovski v Istri, Gorazd Bajc v arhivih v Londonu in Washingtonu, Nevenka Troha pa v arhivih v Rimu in Ljubljani. Sodeloval je tudi italijanski zgodovinar Gudio Franzinetti, ki je razvil svoje razmišljanje o celotni problematiki. Knjiga se je pojavila ob koncu leta 2009 in je zbudila pravi vihar protestov, ker je prikazovala stvarnost in odnose med Italijani, Slovenci in Hrvti v tem našem prostoru na nekoliko drugačen način, kot se je uveljavil v italijanskem tisku. Svoj uvod sem začel z 18. stoletjem. Dolgo časa med temi narodi v našem prostoru ni bilo ne trenj ne konfliktov - ker je vsakdo stal na svojem mestu: Slovani so bili podložniki in tisti, ki so govorili italijansko, so bili gospodarji in njih ne ugovarjal. Ta odnos se je začel krhati, ko so Slovani začeli zahtevati zase politične pravice, od takrat je ta odnos konfliktualen, vse do 1918,

še bolj pa, ko je Italija zasedla in priključila te kraje in ko je fašizem skušal nasilno raznarodovati Slovence in Hrvate v Julijski krajini in Istri. Hotel sem povedati, da so fojbe in esuli rezultat nekega dolgega konfliktnega konteksta, da se zadeve niso rodile včeraj in da je predvsem za fenomen množičnega begunstva treba računati z dejstvom, da se je za Italijane, ki so živeli tukaj, s prihodom partizanov podrl svet. Oni so bili do tedaj gospodarji, a nenadoma so Sciavi, kot so klicali Slovence, ki so bili - še hujše - obenem komunisti, postali gospodarji. Za Italijane je bil to šok in so odhajali.

Moja interpretacija in dejstvo, da sem potencial številke glede infojbiranih, sta zbudila velik odpor. V Italiji je teza, da je infojbiranih deset tisoč, dvajset tisoč, trideset tisoč, štirideset tisoč, po nekaterih celo milijon. V resnici so številke dosti bolj skromne, ni šlo za etnično čistko, temveč v Istri, leta 1943, za bolj ali manj neorganizirano maščevanje, maja 1945 pa za preganjanje tistih, ki so kalabarirali z Nemci in tistih, ki so bili proti rešitvi mejnega vprašanja. Reakcija italijanskega tiska, desničarskega in meščanskega, je bila zelo ostra, veliko časopisov, kot so Carriere della Sera, La Stampa, L'avvenire, časopis škofovske konference, in drugi, celo L'Osservatore Romano, list Vatikana, so se vključili v to diskusijo. Jaz fojb nisem zanimal, le postavil sem jih v določen zgodovinski in dokumentiran arhiv, in enako kolegi s svojimi prispevki. V polemiko so se vmešali tudi politiki, najprej v Julijski krajini predstavniki Berlusconijeve stranke svobode (Il Partito della Libertà), in so zahtevali od vlade in od italijanskega parlamenta, naj organizira komisijo, ki bi končno razčistila problematiko fojb. Neki levičarski politik v Torinu je pozneje kupil 450 izvodov naše knjige in jo poslal po šolah. Desnica je odločno protestirala, da se kaj takega ne sme dogajati in da takšna knjiga ne spada v šole. V Italiji je prišlo celo do pobude, da bi se ljudem, kot sem jaz, in tistim, ki zanikajo fojbe, ne dovolilo predavati po šolah, ker se zanika resnica, ki jo je italijanski parlament uzakonil! Zahtevali so torej, da se o zgodovini ne sme več razpravljati, ker je zgodovina že napisana, enkrat za vselej. Nevaren trend, moram reči, pa se ni uveljavil, še več, zgodilo se je, da je konec avgusta podtajnik italijanske vlade Giovanardi v

tržaškem dnevniku *Il Piccolo* napisal, da ko govorimo o fojbah, začnimo s Pirjevcem in njegovo knjigo kot podlago za nadaljnje razmišljanje o tej problematiki na objektivni način.

Dr. Jože Pirjevec je še opozoril na zanimivo dihotomijo v Italiji, kjer predsednik republike Giorgio Napolitano vodi politiko, ki skuša zgraditi ozračje prijateljstva s Slovenijo in Hrvaško, in večkrat javno izraža ta stališča. Spomnil je na njegove besede, da ko se spominimo fojb in esulov, ne smemo pozabiti na fašizem in na to, kar je fašizem počel na vzhodni meji, vendar, kot je poudaril, te politike ne odražata pisanje italijanskega tiska in vede-nje pomembnih italijanskih politikov. Pri tem je dr. Pirjevec navedel letošnji primer iz Umbrie, kjer je ob 10. februarju, dnevu spomina na esule in fojbe, neka občina objavila poster v spomin na infojbirane in istrske begunce. Na posterju je bila četa vojakov, ki strelja proti skupini civilistov, in pisalo je, da so to Titovi partizani, ki streljajo proti infojbirancem. V resnici je fotografija iz leta 1942 predstavljala italijanske vojake, v italijanskih uniformah, z italijanskimi čeladami.

Po mnenju dr. Pirjevca je položaj skrb vzbujajoč, kajti javno mnenje je prepričano, da v tem prostoru obstaja sporna situacija. Tragedije iz preteklosti so še žive, a morale bi v pozabo, da bi skupaj lahko gradili prihodnost. Temu v prid bi bili tudi koraki v izobraževanju. 10. februarja se mladim rodovom v italijanskih šolah stvarnost namreč še vedno prikazuje v izkrivljeni luči, kar ne more biti pogoj za oblikovanje zgodovinskega spomina.

Dr. Gorazd Bajc je predstavil raziskave v arhivih v Londonu in Washingtonu, o zgodovinjenu severnojadranskega prostora je spregovorila dr. Marta Verginella s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, dr. Nevenka Troha iz ljubljanskega Inštituta za novejšo zgodovino pa je sodelovala s prispevkom o slovensko-italijanskem bratstvu, pogledu na vlogo Italijanov v Slovensko-italijanski antifašistični uniji.

Posebej razveseljujoče je bilo dejstvo, da smo na znanstvenem srečanju na Reki slišali tudi referat v slovenščini, kot ga je tokrat podal dr. Jože Pirjevec. Glede na sporazum, ki sta ga poleti podpisali reška in ljubljanska filozofska

fakulteta, je pričakovati, da bo takšnih priložnosti v prihodnje še več.

Marjana Mirković

Dr. Jože Pirjevec. Foto: Marjana Mirković

11. oktober
Knjižnica ZRS UP, Koper
Slovensko-hrvaško sosledstvo:
Hrvatsko-slovensko susjedstvo
Slovensko-hrvaški obmejni prostor:
etnične vzporednice med popisi
prebivalstva po letu 1991

V polno zasedeni dvorani knjižnice Znanstveno-raziskovalnega središča (ZRS) Univerze na Primorskem (UP) v Kopru sta potekali predstavitvi dveh publikacij, zelo pomembnih tudi za slovensko skupnost na Hrvaškem.

Najprej je bil predstavljen zbornik Slovensko-hrvaško sosledstvo: Hrvatsko-slovensko susjedstvo, ki je izšel v zbirki Annales Majora, katere odgovorna urednica je Vida Rožac Darovec, uredila pa sta ga dr. Darko Darovec in dr. Petar Strčić.

V obsežni publikaciji, ki šteje več kot 400 strani, so zbrani prispevki s posveta 4. in 5. junija 2009 na fakulteti za humanistične študije (FHŠ) UP v Kopru z naslovom Perspektive slovensko-hrvaške obmejnosti, na katerem je sodelovala vrsta zgodovinarjev, sociologov, književnikov in drugih udeležencev, ki so predstavili najrazličnejše poglede na to problematiko. V sodelovanju z Zavodom za zgodovinske in družbene znanosti Hrvaške akademije znanosti in umetnosti (HAZU) z Reke sta ga organizirala ZRS UP Koper in Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, ki sta - poleg univerzitetne založbe Annales - tudi založnika zbornika.

Kot je organizator zapisal v vabilu, je prav kolegalno znanstveno sodelovanje slovenskih in hrvaških raziskovalcev v preteklosti in danes, tudi kadar gre za občutljiva in politično aktualna vprašanja med državama, lahko zgled za dobre medsebojne odnose obeh narodov in držav. Plod takega sodelovanja je tudi knjiga slovenskih in hrvaških kolegov, v kateri so - kot napoveduje naslov, v slovenskem in hrvaškem jeziku - objavljeni prispevki večine sodelujočih na omenjenem posvetu, kot navaja kazalo: Osnovni pogledi na Hrvaškem na zgodovino hrvaško-slovenskih odnosov (Petar Strčić); Slovensko-hrvaški odnosi v Avstrijskem primorju v luči «novega kurza» hrvaške politike (Salvator Žitko); Hrvaško-slovenski odnosi in vprašanje meje v Istri (1900-2002, Darko Dukovski); Vzajemnost slovenske in hrvaške duhovščine med obema vojnama (Egon Pelikan); Emigrantski vidik slovensko-hrvaškega razmejevanja v Istri med drugo svetovno vojno (Samo Kristen); Piranski zaliv: nekoč sobivanje, danes prepir (Darja Mihalič); Moderna štetja prebivalstva in slovensko-hrvaška etnična meja v Istri (Darko Darovec); Kulturna dediščina in vezi med kraji v istrski notranjosti na obeh straneh slovensko-hrvaške meje (Mojca Ravnik); Duhovnik Franjo Ravnik kot hrvaški narodni preroditelj (Maja Polić); Pesnik v krajini - hrvaško-slovenske književne vezi na začetku 20. stoletja (Irvn Lukežić); Kontroverze slovensko-hrvaške sosesčine (Vera Kržišnik Bukić); Slovensko-hrvaška meja: izbrane problematizacije političnega in etničnega razmejevanja (Damir Josipović); Prekinitev in diskontinuitete razvoja, stalnica istrske obmejnosti (Karmen Medica); Zgodovina čezmejnih stikov prebivalstva obmejnega ozemlja Občine Ilirska Bistrica (Barbara Riman); Zgornjekolpska in čabranska dolina - prekinjene naravne povezave ali neperspektive zaprtega območja (Marko Smole); Geoprometni vidiki razvoja obmejnega prostora Italija - Slovenija - Hrvaška (Damir Magaš, Ante Blaće); Slovenska informativna točka Si-T, Reka (Marjana Mirković); Vpliv razpada Jugoslavije na turizem v Istri (Anton Gosar); Poimenovanje Piranskega zaliva skozi čas in njegove sodobne medijske razsežnosti (Drago Kladnik, Primož Pipan). Zbornik ima tudi povzetke v angleščini, več kot trideset strani navedenih virov in literature ter imensko in krajevno kazalo.

O zborniku so spregovorili urednica zbirke Vida Rožac Darovec, urednika publikacije dr. Darko

Darovec in dr. Petar Strčić, publicist in književnik Milan Rakovac in nekdanji veleposlanik RS v RH dr. Milan Orožen Adamić (2005-2009). Poudarili so prepletenost vezi med narodom na obeh straneh meje in to, kar sta urednika med drugim zapisala v uvodniku: *Čeprav nas zgodovina uči, da so zgodovinska in druge humanistične ter družboslovne vede mnogokrat v politični rabi in v funkciji vzpostavljanja razlik, želimo s to monografijo poiskati in ponuditi skupne stične točke nerešenih in spornih vprašanj med državama.*

Kot je napovedal dr. Petar Strčić, bo zbornik kmalu predstavljen tudi na Reki.

V drugem delu je bila zatem predstavljena publikacija z naslovom Slovensko-hrvaški obmejni prostor: etnične vzporednice med popisi prebivalstva po letu 1991, avtorjev dr. Vere Kržišnik Bukić in dr. Damirja Josipovića, ki sta ob tej priložnosti o njej tudi spregovorila. Delo je kot tretji zvezek izšlo v zbirki Medetnični odnosi v obmejnem prostoru med Slovenijo in Hrvaško, katere urednica je dr. Vera Kržišnik Bukić in ki je na predstavitvi v Kopru med drugim poudarila, da dolgoletno raziskovanje v publikacijah omenjene zbirke obravnava celotno 670 km dolgo mejo, in izrazila željo, da bi tretji zvezek pomenil le enega od korakov, ki se bodo nadaljevali v prihodnje, s četrtnim in petim zvezkom in tako ohranili kontinuiteto raziskovanja, opazovanja in obravnavanja odnosov z obeh strani obmejnega območja. Soavtor publikacije dr. Damir Josipović pa je med drugim poudaril, da je publikacija pomembna tudi zaradi podatkov o naseljih in množice zemljevidov vseh občin na obeh straneh meje, in kot je dejal, *gre za rekonstrukcijo občin.* Delo je bilo predstavljeno tudi v prejšnji številki Kažipota.

Marijana Mirković

Vida Rožac Darovec, dr. Milan Orožen Adamić, dr. Darko Darovec, dr. Petar Strčić in Milan Rakovac.
Foto: Marijana Mirković

13. oktober
PGŽ, Reka
Podpis sporazumov z
manjšinsko samoupravo

Predsedniki svetov in predstavniki narodnih manjšin na županijski ravni so na sedežu Primorsko-goranske županije ob navzočnosti župana PGŽ Zlatka Komadine - kar je dobrodošla novost v primerjavi s podpisovanjem pri vrtarju v zadnjih letih - podpisali sporazum o financiranju stroškov za delovanje. V imenu slovenskega manjšinskega sveta PGŽ je pogodbo podpisal predsednik Dimitrij Jelovčan Bulatović, navzoči pa so bili še predstavniki češke, makedonske, nemške in slovaške madžarske narodne manjšine in predsedniki svetov albanske, bošnjaške, črnogorske in srbske narodne manjšine. V PGŽ je bilo na volitvah julija letos izvoljenih sedem manjšinskih svetov, poleg že omenjenih še sveta romske in italijanske narodne manjšine.

Letni znesek za svete in predstavnike na županijski ravni je 500.000 kn, enako vsoto pa PGŽ iz proračuna namenja tudi za dejavnost manjšinskih društev na svojem območju.

Več: www.pgjz.hr.

Marijana Mirković

13. oktober
Hrvaški glasbeni zavod, Zagreb
Koncert ob osemdesetletnici Prerada
Detička

V nabito polni dvorani Hrvaškega glasbenega zavoda (HGZ) v Zagrebu je potekal slavnostni koncert v počastitev osemdesetletnice glasbenika, hornista in pedagoga Prerada Detička. Gre za rojaka, ki je v dolgoletni uspešni karieri vtisnil pečat kulturnemu življenju na področju glasbe, kar je potrdil tudi izjemen obisk na nastopu, ki so ga prikljubljenemu profesorju pripravili njegovi nekdanji študenti ali njihovi učenci.

Slovesnost v HGZ je potekala pod visokim pokroviteljstvom predsednika Hrvaške dr. Iva Josipovića. Ta se je slavljencu v pozdravnem nagovoru zahvalil za vse storjeno v hrvaški glasbeni kulturi in mu zaželel uspeh v tudi prihodnje. Med drugim je še opozoril na pomem-

ben delež Prerada Detička in njegove plodovite kariere kot sijajnega pedagoga, ki je postavil dragocene temelje kulture v majhnem narodu in revni družbi, kar ni bilo lahko graditi, pa tudi kot glasbenika in izvajalca, ki je skladatelje spodbujal k pisanju skladb za rog. Naša glasbena kultura je njegov neizmerni dolжник, je še poudaril predsednik Josipović. Na koncertu so nastopili člani Hrvaškega društva hornistov in gostujoči glasbeniki iz Hrvaške in Slovenije, program z glasbo Rossinija, Mitjušina, Schuberta, Straussa, Josplina in Dešpalja pa je povezoval Zlatko Madžar. Čestitki hrvaškega predsednika dr. Iva Josipovića so se po koncertu v dolgi vrsti pridružili še številni prijatelji, glasbeniki in drugi obiskovalci, ki so slavljencu želeli stisniti roko in mu zaželeli vse najboljše.

Prerad Deteček izhaja iz slovenske družine v Zagrebu, kjer so živeli do druge svetovne vojne in zatem prišli v Maribor. Tam se je začel izobraževati in v tamkajšnji operni hiši tudi prvič javno nastopil, študiral pa je na zagrebški glasbeni akademiji in na njej ostal tudi po končanem študiju, postal predavatelj in tudi dekan. Več kot petdeset let je navzoč v hrvaškem glasbenem življenju kot solist, komorni in orkestralni umetnik, pedagog, organizator in redaktor komornih skladb za pihalce Borisa Papandopula. Oral je ledino na številnih področjih v glasbi, bil je prvi diplomant roga v zgodovini zagrebške akademije za glasbo, prvi Jugoslovčan, ki se je kot študent roga izobraževal na pariškem konservatoriju Conservatoire Supérieur National de Musique, prvi je pripravljval recitale in promoviral rog, solistični instrument do tedaj obrobne pomena, posnel prvo t. i. long play ploščo v Jugoslaviji in pri poučevanju v pouk uvedel popolnoma nove načine dela ter oblikoval učni program za srednje šole in glasbeno akademijo. Številne hrvaške skladatelje, kot so Baranović, Bjelinski, Šulek, Kuljerić, Klobučar, Matz in drugi, je spodbudil k pisanju skladb za rog, ki jih do takrat, z izjemo treh krajših s klavirsko spremljavo, ni bilo. Tako je nastalo okrog trideset skladb: pet koncertov za rog in orkester, več sonat ob klavirju ali orglah, za rog in godalni kvartet itd. Vse je prvič izvajal in posnel za radio.

Kot solist je nastopal po vsej nekdanji Jugoslaviji, v Avstriji, Nemčiji, Sovjetski zvezi ter ob spremljavi filharmonikov iz Zagreba, Ljubljane, Maribora, Subotice, Göttingena in Dubrov-

nika, Zagrebških solistov in simfonikov HRT-ja. Nastopal je na festivalih klasične glasbe v Opatiji, Budvi, Sv. Stefanu, Ohridu, Dubrovniku, Gradcu, Amsterdamu, Varšavi, Linzu ...

Prerad Deteček je kot pedagog delal petinštirideset let, večino, štirideset let, na akademiji za glasbo v Zagrebu, kot gostujoči profesor pa je poučeval tudi na akademiji v Sarajevu ter sodeloval na mednarodnih seminarjih in delavnicah v Grožnjanu, Dubrovniku in Gradcu. Njegovi učenci in študenti so prejeli več nagrad v domovini in tujini ter so predstavljali zagrebško akademijo za glasbo na mednarodnih srečanjih glasbenih akademij Evrope in tudi teh ustanov v Subotici, Sarajevu, Beogradu in Skopju.

Pri Preradu Detečku je študiral tudi danes vodilni svetovni umetnik na rogu Radovan Vlatković, profesor na Mozarteumu in Kraljevi akademiji v Sofiji. Svojemu nekdanjemu profesorju je ob jubileju čestital v pismu, prebranem tudi na slovesnem koncertu.

Prerad Deteček je bil od leta 1954 do leta 1991 solist v orkestrih Zagrebške filharmonije, Simfoničnega in Komornega orkestra HRT-ja, Zagrebškega orkestra, zagrebške Opere, in Orkestra jugoslovanske radiodifuzije, dolgo je bil tudi član Zagrebškega pihalnega kvarteta. Bil je član številnih domačih in tujih žirij, tudi za svetovno tekmovanje v Ženevi ter strokovnih organizacij. Za svoje umetniško delovanje kot solist in komorni glasbenik je prejel več nagrad, med drugim Red Danice Hrvatske s podobno Marka Marulića, s katerim ga je za posebne zasluge v kulturi leta 2003 odlikoval takratni hrvaški predsednik Stjepan Mesić.

Marjana Mirković

Prerad Deteček in dr. Ivo Josipović.

Foto: Marjana Mirković

14. oktober
Slovenščina v Drugi gimnaziji v Varaždinu

Druga gimnazija Varaždin je prejela soglasje hrvaškega ministrstva za znanost, izobraževanje in šport za izvajanje pouka slovenščine in slovenske kulture. Pouk se bo predvidoma začel sredi novembra, potekal pa bo dve uri na teden po modelu C in na podlagi hrvaške manjšinske zakonodaje. To bo prva srednja šola na Hrvaškem, v kateri bo slovenščina v rednem učnem programu.

Pobudo za uvedbo pouka slovenščine je v imenu Sveta slovenske narodne manjšine Varaždinske županije dala njegova predsednica Barbara Antolić, ki je pohvalila dober odziv ter sodelovanje županijskih oblasti in pristojnega ministrstva.

Varaždinska županija je pristojna tudi za vse osnovne šole v županiji, ki so zunaj mestnega območja Varaždina in je okrožnico o zanimanju za slovenščino poslala tudi na njihove naslove. Odziv je presenetil vse, saj se je v obmejnih osnovnih šolah prijavilo več sto zainteresiranih učencev. To pobudo naj bi uresničili v sodelovanju s slovenskim ministrstvom za šolstvo in šport, ki bi po neuradnih informacijah prevzelo skrb za učiteljski kader, prostore pa bi zagotovila hrvaška stran. Pristojno hrvaško ministrstvo za zdaj še iz nobene od osnovnih šol ni prejelo zahteve za uresničenje te pobude.

Učenje slovenščine je v javni šoli na Hrvaškem doslej potekalo le na osnovni šoli Pečine na Reki, kjer se je ta dejavnost začela jeseni 2006 v okviru projekta Slovenska informativna točka Si-T in na pobudo ravnateljice Irene Margan. Več: [www.http://www.varazdinska-zupanja.hr/index.php/novosti](http://www.varazdinska-zupanja.hr/index.php/novosti)
Marjana Mirković

18. oktober
Art kino Croatia, Reka:
Davo Karničar, predavanje

V organizaciji planinske skupine Bazovica je na Reki gostoval Davorin Davo Karničar, znani slovenski alpinist, gorski reševalec in ekstremni smučar. Davo je bil državni reprezentant v alpskem smučanju nekdanje Jugoslavije, potem pa se je posvetil alpinizmu in ekstremne-

mu smučanju. Izhaja iz znane planinske družine, saj sta bila njegova oče in mati oskrbnika Češke koče v Kamniških Alpah nad Jezerskim. Kot prvi je prismočal z najvišjega vrha na svetu Mont Everesta, prav tako je kot prvi smučal z najvišjih vrhov sedmih celin. Presmučal je številne težke stene drugih gora, kot sta na primer Matterhorn ali Eiger v Švici.

Na Reki se je Davo predstavil s filmom Prvo smučanje z najvišjih vrhov sedmih kontinentov. V filmu prikazuje svojo planinsko in smučarsko pot, Jezersko kot prekrasen kotiček slovenskih Alp, ekstremno smučanje kot šport ter seveda najvišje vrhove, s katerih je smučal neprekinjeno od vrha do podnožja. Prelep planinski večer se je končal s pogovorom s številnimi obiskovalci. Posebno razveseljuje je bilo, da so na njegovo predstavitev prišli številni mladi, kar pomeni, da ima alpinizem na Reki tudi svojo prihodnost. Vsekakor pa je bilo posebno prísrčno srečanje z reškima osvajačkama Mont Everesta, sestrami Iris in Darijo Bostijančič. Darko Mohar

Sestri Bostijančič in Davo Karničar.
Foto: Anita Hromin

21. oktober
OŠ Pečine, Reka
Dan šole

OŠ Pečine je ena izmed štirih šol na Reki, na katerih je organizirano učenje enega izmed manjšinskih jezikov - izjema so seveda osnovne šole v italijanskem jeziku, ki delujejo samostojno. Na OŠ Podmurvice tako poteka učenje češčine, na OŠ Center makedonščine in OŠ Nikola Tesla albanščine. OŠ Pečine, prejemnica več nagrad in priznanj, je sicer vključena tudi v druge programe, kot so nenasilje, inkluzija in mednarodna izmenjava, prav tako ima oddelek za slepe in slabovidne otroke za območje Pri-

morsko-goranske županije in je edina šola na Hrvaškem, ki ima zanje organizirano tudi knjižnico. Pri tem so stike navezali tudi z Zavodom za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani in vrtnarsko šolo v Celju, katere predstavniki bodo v okviru festivala inkluzije Reko obiskali v novembru.

Pouk slovenskega jezika kot izbirnega predmeta na OŠ Pečine, za katerega je pobudo leta 2006 dala ravnateljica Irena Margan in ga prva tri leta tudi sama vodila, že tretje leto zapored vodi učiteljica Vida Srdoč in ga, skladno z zakonodajo o pravicah narodnih manjšin, poučuje po modelu C. Letos je prijavljenih 34 učencev, pouk poteka v štirih skupinah, nedavno pa je pristojno ministrstvo odobrilo še dodatne ure. Petnajstčlanska skupina učencev tega pouka je sodelovala tudi na prireditvi ob dnevu šole OŠ Pečine, ki praznuje 136 let. Pod vodstvom Vide Srdoč so pripravili krajši in prisrčen nastop: zapeli so pesem Pojd' mo na Štajersko, na harmoniki jih je spremljal Florijan Sandalj, in uprizorili recitacijo pesmi Zlato v Blatni vasi Otona Župančiča. Časopis Vedri dani, ki so ga v šoli predstavili ob tej priložnosti, pa tudi tokrat krasi stran v slovenščini.

Kot je napovedala Vida Srdoč, se bodo s programom predstavili tudi na novoletni šolski prireditvi v decembru.

Marjana Mirković

Florijan Sandalj in Lea Ferari.

Foto: Marjana Mirković

Nastopajoča skupina pouka slovenščine. Foto: Marjana Mirković

Dvorana je bila premajhna za vse obiskovalce. Foto: Marjana Mirković

21. oktober
Acta Medico-Historica Adriatica

Kot nam je prijazno sporočil urednik dr. Anton Škrobonja, je naposled izšla nova številka časopisa za zgodovino medicine Acta Medico-Historica Adriatica (AMHA).

Tudi v septembrski številki je objavljenih več prispevkov raziskovalcev tega področja iz Slovenije, omenjenih tudi v pregledu prvih desetih srečanj z naslovom Reka in Rečani in zgodovini medicine 2000-2009: Prostovoljno gasilsko in reševalno društvo (Janez Fischinger, Aleš Fischinger, Duša Fischinger), Srčni kirurg Miro Košak (1919-2010) in njegov prispevek k razvoju kardiovaskularne kirurgije v Sloveniji (Zvonka Zupanič Slavec, Ksenija Slavec), Mag. Mario Kocijančič (1928-2010), nekrolog (Duša Fischinger), Prof. dr. Peter Borisov (1921-2011), nekrolog (Zvonka Zupanič Slavec).

Časopis je dostopen na spletni strani <http://hrcaak.srce.hr/ni/5845/nq953orf6>.

Marjana Mirković

29. oktober Mestni muzej, Reka
Emilio Ambrosini, arhitekturne stvaritve
na Reki in v Opatiji 1884-1912

V mestnem muzeju na Reki je bila od 15. septembra do 29. oktobra na ogled razstava z naslovom Emilio Ambrosini - arhitekturne stvaritve na Reki in v Opatiji 1884-1912, kot šesta po vrsti, postavljena v okviru cikla razstav o reških arhitektih in njihovih stvaritvah. Ob tej priložnosti je izšla tudi monografija, ki jo je napisala Deborah Pustišek, tudi avtorica kataloga in razstave. Oblikovanje kataloga in razstave je delo oblikovalke Vesne Rožman. Razstava je predstavila ustvarjanje tega najpomembnejšega arhitekta na Reki v obdobju secesije, od njegovega prihoda na Reko 1884 do konca življenja 1912.

Emilio Ambrosini se je šolal v Trstu in Gradcu, reške projekte na začetku kariere je ustvarjal v duhu srednjeevropskega historicizma. Sem sodi tudi družinska vila Milana Gorupa, danes poslopje Slovenskega doma KPD Bazovica, tudi predstavljena na razstavi. Z nastankom modernega znanstvenega urbanizma na začetku dvajsetega stoletja se je usmeril k projektiranju objektov z značilno podobo secesije, kot so hiše Schittar, Milcenich-Cerniak, Fabich in Corossacz (danes glasbena šola) ter hotelov Royal (sprva v lasti premožnega trgovca Francesca Rauschela, danes sedež PGŽ) in Bristol.

Več: www.muzej-rijeka.hr.

Marijana Mirković

• Vila Gorup (Slovenski dom – KPD Bazovica)

30. oktober
Kampor, Rab
Spominsko pokopališče žrtvam fašizma

V počastitev dneva spomina na mrtve so se tudi letos poklonili žrtvam taborišča v Kamporju na Rabu. Poleg delegacije Mesta Rab in župana Zdenka Antešića so vence položili tudi slovenski veleposlanik na Hrvaškem Vojko Volk, poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Milenko Zihert, generalna sekretarka na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije Tadeja Pušnar in predstavnik odbora taboriščnikov Rab-Gonars Herman Janež.

1. NOVEMBER DAN SPOMINA NA MRTVE

1. november, dan spomina na mrtve, je zaznamovala tudi rojakinja, reška ikebanistka Ksenija Grabusin.
Foto: Luciano Bibulić

DOGODKI NOVEMBER

3. november, 19.30
HNK Ivana pl. Zajca, Reka
A. P. Čehov, Tri sestre
Režija Eduard Miler

Novo gledališko sezono v Hrvaškem narodnem gledališču Ivana pl. Zajca na Reki bo odprla drama Tri sestre Antona Pavloviča Čehova v režiji gosta iz Slovenije, znanega ustvarjalca Eduarda Milerja, ki je za predstavbo izbral tudi glasbo. V vlogah sester nastopajo Tanja Smoje, Olga Pakalović in Jelena Lopatić, v vlogah

brata in žene pa Jasmin Mekić in Andreja Blagojević. Scenograf predstave je Branko Hojnik, kostumografinja Sandra Dekanić in oblikovalec luči Deni Šestić. Več: www.hnk-zajc.hr.

Eduard Miler je s HNK Ivana pl. Zajca sodeloval tudi v lanskoli sezoni, ko je postavil Brechtovo *Opero za tri groše*, ki bo na programu tudi v tej sezoni (12. in 14. novembra ob 19.30), poleti pa je za poletne igre v Dubrovniku režiral odmevno in nagrajeno predstavo *Ojdp*.

Reško gledališče veliko sodeluje z režiserji iz Slovenije. Nagrajevano predstavo *Črnc* na besedilo književnice Tatjane Gromača je tako režiral Tomi Janežič in velja za eno najboljših predstav reškega HNK-ja (na programu na Reki bo znova 19. novembra, v Ljubljani pa bo gostovala 28. novembra), letošnja sezono pa bo znova gostoval Vito Taufer, ki bo postavil *Maškarado Lermontova*, premiera bo 3. februarja 2012.

V okviru prireditev za otroke in mlade v reškem gledališču bo od 1. do 9. decembra na programu tudi predstava *Lepotica in zver Jelen* J-Zlo Tondini v režiji Vita Tauferja.

Marjana Mirković

3. - 11. november
HKD, Lutkovno gledališče, Reka
16. revija lutkovnih gledališč

Mestno lutkovno gledališče na Reki (GKL) bo tudi letos v sodelovanju z oddelkom za kulturo pri mestni vladi predstavilo vrsto novih uprizoritev. Revijo bodo - poleg razstave *Zvok glasbe Loredane Bradaschia* in okrogle mize o prihodnosti hrvaškega lutkarstva - spremljale tudi otroške delavnice in igralnice.

Med nastopajočimi bodo tudi tokrat gostje iz Slovenije, in sicer s predstavo *Vžigalnik* v režiji Jana Zakonjška in izvedbi Lutkovnega gledališča iz Ljubljane (7. novembra ob 18. uri in 8. novembra ob 9.30, GKL) ter Jankom in Metko v režiji Roberta Waltia in v sodelovanju Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora in ljubljanskega Mini teatra (8. novembra ob 19. uri in 9. novembra ob 11. uri).

Marjana Mirković

5. november, 18.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Življenje pod Triglavom, razstava
Sfinga, film

Planinska skupina PD Bazovica bo v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije (PZS) odprla razstavo z naslovom *Življenje pod Triglavom*. Razstavo je PZS pripravila skupaj z Gorsko reševalno službo Slovenije, Triglavskim narodnim parkom, Slovenskim planinskim muzejem in Alpsko konvencijo. Njen namen je prikazati Slovincem zunaj meja gornišstvo v Sloveniji, ob tej priložnosti bo predvajan igrano-dokumentarni film *Sfinga*, ki govori o prvem vzponu čez obraz Sfinge v Severni triglavski stenli.

Marjana Mirković

6. november, 18.00
HNK Ivana pl. Zajca, Reka
Mačka na vroči pločevinasti strehi
MGL, Režija Ivica Buljana

V okviru nove izmenjave med gledališkima hišama bo v Hrvaškem narodnem gledališču (HNK) Ivana pl. Zajca na Reki gostovalo Mestno gledališče ljubljansko (MGL). Upriporilo bo znani dramski tekst *Mačka na vroči pločevinasti strehi* avtorja Tennesseeja Williamsa in v režiji Ivica Buljana. Več: www.hnk-zajc.hr.

11. november-13. december
MMSU, Reka
Bienale Kvadrilaterale

Bienale Kvadrilaterale v Muzeju moderne in sodobne umetnosti na Reki vstopa v šesto leto. Ustanovljen je bil leta 2005, da bi predstavili osrednje umetniške prakse iz posameznih sodelujočih držav, Hrvaške, Madžarske, Italije in Slovenije. Struktura in koncept se menjavata, kustosinja Jovana Stokić na letošnjem pozornost namenja elementu presenečenja, z aluzijo na politične in ideološke sfere. V okviru prireditve bo 18. novembra v MMSU ob 18. uri predavanje gostov iz Slovenije, Tevža Logarja iz Galerije Študentskega kulturnega centra (ŠKUC) iz Ljubljane in Mare Vujčić (Mesto žensk). Več: www.mmsu-rijeka.hr.

Marjana Mirković

12. november, 19.00
Kulturni dom, Kobarid
Dnevi kulturne dediščine
Romeo in Julija (pa še kaj)
Dramska skupina KPD Bazovica

Na povabilo gospoda Tomaža Vidriha, predsednika Kulturno-turističnega društva (KTD) Sveti Vojar iz Kobarida, se bo igralska skupina KPD Bazovica udeležila prireditve Dnevi kulturne dediščine. Z njo želijo združiti in predstaviti delovanje slovenskih kulturnih društev tudi iz sosednjih držav. Doslej so vabili društva iz Slovenije, Avstrije in Italije, tokrat so povabili še društvi iz Hrvaške in Nemčije.
Zdenka Jelovčan

12. november
Izlet v Medvejo, Babin grob (Učka)
Planinska skupina KPD Bazovica

Planinska skupina KPD Bazovica bo organizirala izlet v Medvejo ter na Babin grob na Učki. Informacije v tajništvo.

13. november, 17.00
Cerkv Ranjenega Jezusa, Zagreb
20 let slovenskih maš v Zagrebu

Duhovna sekcija in duhovni pevski zbor Anton Martin Slomšek bosta v Cerkvi Ranjenega Jezusa na Illici v središču Zagreba počastila dvajsetletnico obhajanja maš v slovenskem jeziku. Duhovno sekcijo Antona Martina Slomška, ki deluje v okviru društva Slovenski dom, vodi Olga Tkalcic. Maše potekajo dvakrat na mesec, vselej v Cerkvi Ranjenega Jezusa, mašujejo pa duhovniki iz videmske in leskovaške dekanije. Spored maš je redno objavljen pri vходу v cerkev.

Jubilej bodo počastili s slovesno mašo, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres, po sveti maši pa bo v društvu Slovenski dom v Zagrebu druženje ter srečanje z vodstvom društva in člani.

Več: www.slovinci.hr,
Marjana Mirković

19. november, 19.00
Športna dvorana, Mavrinci
Jesen na Grobniku, Castrum
MePZ KPD Bazovica,
zborovodja Maja Dobrila

V okviru prireditve Jesen na Grobniku 2011 se bo predstavil mogočni zbor Castrum, ki ga sestavlja približno petsto pevk in pevcev iz skupno devetnajstih pevskih zborov in skupin z območja Primorsko-goranske županije ter je tako največji pevski zbor na Hrvaškem. V Castrum je vključen tudi tamburaški orkester. Med nastopajočimi zbori sta tudi MePZ KPD Bazovica, ki ga vodi Maja Dobrila, in MePZ Lovor iz Lovrana, ki ga vodi Dora Mohorovičič in v katerem poje tudi več rojakov.

Jesen na Grobniku poteka od 18. septembra do 10. decembra, organizator vrste kulturnih dogodkov pa je - že skoraj dve desetletji - Katedrala Čakavskega sabora Grobinščine. Več: www.cakavskisabor.hr in www.grobnik-katedrala.hr.
Marjana Mirković

22. november, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Madžarska, dotiki preteklosti

V Slovenskem domu KPD Bazovica bosta vodja planinske skupine Darko Mohar in soproga Lidija Tuškan Mohar v sliki in besedi predstavila potovanje po Madžarski.

24. november, 18.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Lucijan Marija Škerjanc

Kulturni večer v dvorani Slovenskega doma KPD Bazovica bo posvečen slovenskemu glasbeniku Lucijanu Mariji Škerjancu (1900-1973). Delo tega skladatelja, pianista, dirigenta, pedagoga, glasbenega pisca in akademika bo predstavljeno v obliki glasbenega in tiskanega materiala z notnimi zapisi. Organizator dogodka je Fundacija L. M. Škerjanca, ki deluje že enajst

let in se je v zadnjem času začela povezovati z rojaki v sosednjih državah, v želji, da bi umetnine postale dostopne tudi tamkajšnjim izvajalcem. Fundacija je med drugim izdala tudi zgoščenko s samospevi znane pevke, pokojne Irene Baar, katere mati Tatjana Kralj, operna solistka in hči znamenitega slikarja Toneta Kralja, je dala tudi pobudo za ta kulturni dogodek v Slovenskem domu na Reki.

Marjana Mirković

25. november, 19.30
Marmorna dvorana PPMHP, Reka
Asklepiju in Orfeju v čast

Študenti reške medicinske fakultete (MF) bodo tudi letos pripravili humanitarni koncert skupine z naslovom Asklepiju in Orfeju v čast. Potekal bo v Marmorni dvorani Pomorskega in zgodovinskega muzeja hrvaškega Primorja na Reki. Organizator je Hrvaško znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture v sodelovanju s fakultetnim odborom vseh študentov MF. Na tem, že tretjem srečanju, katerega izkupiček (zbran s prostovoljnimi prispevki, kajti vstop bo prost) bo tokrat namenjen društvu Klub Srce Reka, bodo nastopili tudi študenti medicine iz Zagreba, pevski zbor Lege Artis, z ljubljanske medicinske fakultete pa bo sodelovala Mateja Lasič. Naj dodamo, da bo skupina Asklepiju in Orfeju v čast pred tem, 21. novembra, nastopila tudi v Ljubljani, na tradicionalnem koncertu študentov ljubljanske medicinske fakultete, ki bo v Cankarjevem domu. V skupini nastopa tudi študent 5. letnika reške MF Tin Nadarevič, ki se mu zahvaljujemo za vabilo in obvestilo.

Marjana Mirković

26. november
Kulturni dom, Dolsko
Gradiškovo srečanje

Mešani pevski zbor Slovenskega doma KPD Bazovica, ki ga vodi Maja Dobrila, je povabljen tudi na 19. Gradiškovo srečanje pevskih zborov, ki poteka v Dolskem pri Ljubljani. Prireditelj, ki je posvečen rojstvu slovenskega pesniškega velikana Francetu Prešernu, se imenuje po dolgoletnem in prizadevnem organizatorju tega dogodka Francetu Gradišku.

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

27. oktober
MK IGK, Karlovec
Slovenski dan

V Ilirski dvorani Mestne knjižnice Ivana Gorana Kovačiča (GK IGK) v Karlovcu so tudi letos pripravili Slovenski dan, znova v sodelovanju z novomeško knjižnico Mirana Jarca, s katero sodelujejo tudi pri projektu Be-Ri, v sklopu evropskega programa čezmejnega sodelovanja v kulturi, ki so ga podprle tudi lokalne oblasti, novomeška občina in Mesto Karlovec. V tem okviru je potekal tudi tokratni Slovenski dan, na katerem je Andreja Moškon v zanimivem pogovoru predstavila pisatelja Matjaža Brulca. Navzoče v dvorani, med katerimi so bili tudi predsednik Slovenskega doma iz Karlovca Silvin Jerman, predstavnik slovenske narodne manjšine v Karlovski županiji Janez Janković in znani publicist dr. Danko Plevnik, je v imenu GK IGK pozdravil Željko Mavretić, napovedal pripravo posebnega meddržavnega sporazuma, ki bo knjigam olajšal pot čez mejo in znova pohvalil dobre stike z novomeško knjižnico. Ob tej priložnosti jih je potrdila tudi njena direktorica Claudia Jerina Mestnik. Večer je sklenilo vabilo na prihodnji dogodek v okviru projekta Be-Ri, razstavo slikarja Janka Orača 8. novembra v likovnem salonu Ljudevit Šestič v Karlovcu, istega dne pa bo potekala tudi okrogla miza na temo Knjige brez potnih listov.

GK IGK v Karlovcu osrednja knjižnica za slovensko narodno manjšino v RH

GK IGK je z bogatim fondom knjig v slovensčini od leta 1993 osrednja knjižnica za slovensko manjšino na Hrvaškem, v njej pa je tudi sedež tamkajšnjega slovenskega društva Slovenski dom. Osrednje knjižnice za narodne manjšine so del programa splošnih knjižnic, vključujejo pa nakup knjig v manjšinskih jezikih, uporabo gradiva, organizacijo okroglih miz, predavanj in razstav ter medknjižnično izposajo. Od leta 2000 devet manjšinskih knjižnic deluje v okviru ministrstva za kulturo RH: poleg štirih v Slavoniji - za madžarsko, češko, slovaško in avstrijsko

manjšino - je v Pulju zbirka za italijansko, v Zagrebu za albansko, srbsko, rusinsko in ukrajinsko ter v Karlovcu za slovensko manjšino.

Marjana Mirković

Andreja Moškon, Matjaž Brulc in Silvin Jerman.
Foto: Marjana Mirković

S predstavitve. Foto: Marjana Mirković

AKTUALNO

Svet za narodne manjšine RH Razpis 2012

Svet za narodne manjšine RH je 20. oktobra razpisal natečaj za sredstva za 2012. Dokumentacija je objavljena na spletni strani www.nacionalne-manjine.info, društva in druge manjšinske organizacije in ustanove pa se lahko prijavijo do 2. decembra 2011. Več: www.nacionalne-manjine.info

Zimska šola slovenskega jezika 23. 1.-3. 2. 2012

V Ljubljani bo tudi to zimo, od 23. januarja do 3. februarja, potekala tradicionalna, že 18. zimska šola slovenskega jezika, ki jo organizira Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik.

Uspešno končana Zimska šola (dopoldanski in izbirni tečaj, skupaj 58 ur) je ovrednotena s tremi kreditnimi točkami (ECTS).

V ceno šolnine (400 evrov za dopoldanski tečaj, 155 evrov za izbirni popoldanski tečaj) so všteti jezikovni tečaji in spremljevalni program (predavanja o slovenski kulturi, delavnice in športne dejavnosti).

Prijavijo se lahko udeleženci, stari najmanj 18 let, rok je 9. januar 2012. Tudi tokrat so za zamejce in potomce Slovencev po svetu na razpolago štipendije, prijavo je mogoče oddati tudi na spletu, najpozneje do konca leta, 31. decembra 2011. Več:

www.centerslo.net.

Marjana Mirković

Sveti in predstavniki slovenske narodne manjšine 2011-2015

Objavljamo podatke o svetih in predstavnikih slovenske narodne manjšine. Manjšinska samouprava na Hrvaškem še ni zaživela, kot bi lahko, proces njenega uveljavljanja bi morala spremljati politična volja na lokalni in regionalni ravni, ki pa je v dveh mandatih ni bilo dovolj. Izjema je le Mesto Zagreb, kjer imajo sveti zagotovljene primerne razmere za delovanje: prostor s tehnično opremo, sredstva za zaposlitev ustrezno izobražene osebe in finančno podporo za uresničevanje programa.

Ustanovne seje svetov, izvoljenih na volitvah 10. julija, so potekale septembra.

V svetih na županijski ravni, katerih sestava se v novem mandatu ni bistveno spremenila, so večinoma potrdili dosedanja vodstva: svet v Zagrebu bo tudi v tretjem štiriletnem mandatu vodil Darko Šonc, v Varaždinski županiji Barbara Antolčić in Istrski Vinko Knez.

Nova sta predsednika Sveta SNM Splitsko-dalmatinske županije, mag. Cveto Šušmelj, ki vodi tudi društvo SKD Triglav in Sveta SNM PGŽ Dimitrij Jelovčan Bulatović.

Vodstvo Sveta SNM Mesta Pulj so člani zaupali Alojziji Slivar, sicer predsednici v prvem mandatu in prvi predsednici SKD Istra, Svet SNM

Mesta Reka pa odslej vodi Boris Rejec. Svet SNM Mesta Umag sestavlja nova ekipa iz spomladni ustanovljenega tamkajšnjega društva Ajda, za predsednico sveta je bila izvoljena Danica Bojković. Svet SNM Mesta Split bo tudi v prihodnje vodila Nadežda Eterović.

V nadaljevanju objavljamo podatke, prevzete z uradne spletne strani www.izbori.hr.

Sveti in predstavniki slovenske narodne manjšine (SNM), vir: www.izbori.hr:

Sveti SNM na ravni županij (25 članov):

Svet SNM Zagrebške županije: volitve niso potekale, kandidati niso bili predlagani.

Svet SNM Varaždinske županije: glasovalo je 15 od vpisanih 360 volivcev, izvoljen pa je svet z manjšim številom članstva (17): Barbara Antolić (10, predsednica), Slavko Kotolenko (6), Igor Šerdoner (6), Blaž Gavez (5), Mihaela Hrženjak (5), Marijan Husak (5), Frančiška Jurčević (5), Božica Kolenko (5), Alojz Topolevec (5), Jana Vrček (5), Marija Vrček (5), Marija Vujnović (5), Karel Benko (4), Julijana Košir (4), Ana Mumlek (4), Olga Pospiš (4), Terezija Topolovec (4).

Svet SNM PGŽ: glasovalo je 37 od skupno 2.213 volivcev: Jasmina Dlačić (23, tretji mandat), Milan Grlica (22, tretji mandat), Zdenka Jelovčan (22, prvi mandat), Dimitrij Jelovčan Bulatović (21, tretji mandat), Ivan Harej (20, prvi mandat), Bris Rejec (20, tretji mandat), Vasja Simonić (20, tretji mandat), Jasna Zazijal Marušić (20, tretji mandat), Zarja Dlačić (19, prvi mandat), Boža Grlica (19, prvi mandat), Marijana Košuta Banković (19, tretji mandat), Dragica Rizman (19, tretji mandat), Ema Udovič (18, tretji mandat), Ljudmila Barbalčić (17, tretji mandat), Marija Birk (17, tretji mandat), Loredana Jurković (17, tretji mandat), Ana Lipovac (17, prvi mandat), Danilo Troha (17, prvi mandat), Marta Vitaz (17, tretji mandat), Ana Hromin (16, prvi mandat), Ema Harej Kraljić (15, prvi mandat), Zdenka Kallan Verbanac (15, prvi mandat), Marko Marušić (15, prvi mandat), Marija Travner (15, tretji mandat), Luka Verbanac (13, prvi mandat).

Svet SNM Splitsko-dalmatinske županije: od

544 volivcev je glasovalo 24: Nadežda Eterović (19), Boštjan Matjaž Kordiš (19), Vera Hrga (18), Ivan Kosmos (18), mag. Cveto Šušmeš (18, predsednik), Ana Viktorija Dešković (17), Lidiya Lasić (17), Albin Pinterić (17), Sonja Mardešić (16), Daniela Tartaglia (16), Konrad Tratinik (16), Tatjana Kodžoman (15), Irena Novak (15), Anton Jožef Polajžer (15), Elvira Bavčević (14), Karel Kronegger (14), Franc Maček (14), Marjeta Valerija Martić - Paukić (14), Natalija Novak (14), Breda Vojnović (14), Jožef Žnidar (14), Majda Frakić (13), Siniša Kosmos (13), Branko Novak (13), Karolj Zorn (13).

Svet SNM Istrske županije: 81 od 1.581 volivcev je izvolilo sestavo: Klaudija Ana Velimirović (53), Alojzija Slivar (48), Janez Velkavrh (48), Damijana Pezdirc (47), Vinko Knez (45, predsednik), Bojana Hrobat (43), Jasmina Ilić Draković (43), Miriam Pran (43), Otmar Širec (42), Tanja Slamnik (41), Srećko Gnjidić (40), Milena Križman (40), Marija Langer 840, Vlasta Leka (40), Bojan Bukovnik (39), Kristina Kocanović (39), Olga Ana Benulić (38), Vesna Jelinčić (38), Bojan Kaučić (38), Frančiška Uzunić (38), Antonija Bubić (37), Anita Kordić (37), Smilja Marinac (36), Drago Brulc (35), Alojz Fiket (35).

Svet SNM Medžimurske županije: volitve niso potekale, kandidati niso bili predlagani.

Svet SNM Mesta Zagreb: volitev se je udeležilo 193 od 2.640 vpisanih volivcev, ki so glasovali za sestavo: Polona Jurinić (170), Miroslava Mira Bahun (166), Franc Strašek (166), Alojz Kramar (165), Darko Šonc (162, predsednik), Hedvika Čeranić (161), Katarina Furjan (161), Ivan Kunec (161), Anton Lah (161), Franc Rop (160), Olga Tkalcic (160), Luka Hribar (158), Silvester Kmetič (155), Marjan Dirnbek (154), Borut Gulić (153), Irena Hribar Buzdovačić (153), Jasna Kotrla (153), Marija Ana Nemec (153), Marija Crnković (150), Nada Gajdarov (150), Martina Oblak (150), Vasilija Tovarloža (150), Matija Gulić (147), Katarina Božica Latinčić (147), Ivanka Nikčević (146).

Sveti SNM na ravni mesta:

Svet SNM Mesta Reka: glasovalo je 31 od skupno 1.071 volivcev: Jasmina Dlačić (21, tretji mandat), Milan Grlica (18, tretji mandat),

Boris Rejec (18, tretji mandat, predsednik), Ivan Harej (17, prvi mandat), Dimitrij Jelovčan Bulatović (17, tretji mandat), Loredana Jurković (16, tretji mandat), Marijana Košuta Banković (19, tretji mandat), Marko Marušić (16, prvi mandat, podpredsednik), Dragica Rizman (16, tretji mandat), Ana Hromin (15, prvi mandat), Ana Lipovac (15, prvi mandat), Ema Udovič (15, tretji mandat), Ljudmila Barbalic (14, tretji mandat), Marija Birk (13, tretji mandat), Marija Traver (13, tretji mandat).

Svet SNM Mesta Split: volitev se je udeležilo 21 od vpisanih 374 volivcev: Nadežda Eterović (18, predsednica), Ana Viktorija Dešković (17), Vera Hrga (17), mag. Cveto Šušmelj (17), Botjan Matjaž Kordiš (16), Ivan Kosmos (16), Lidija Lasić (16), Sonja Mardešić (16), Breda Vojnović (16), Marjeta Valerija Martić - Paukić (15), Irena Novak (15), Anton Jožef Polajžer (15), Siniša Kosmos (14), Branko Novak (14), Albin Pinterić (14).

Svet SNM Mesta Pulj: glasovalo je 42 od 586 vpisanih volivcev: Klaudija Ana Velimirović (30), Vinko Knez (25), Alojzija Slivar (24, predsednica), Damijana Pezdirc (22), Bojan Kaučič (19), Kristina Kocanović (19), Bojan Bukovnik (18), Vesna Jelinčić (18), Frančiška Uzunić (18), Antonija Bubnić (17), Marija Mordej - Gnjiđić (17), Cvetka Celija (16), Bojana Hrobat (16), Marija Langer (16), Milena Križman (15).

Svet SNM Mesta Umag: volitev se je udeležilo 14 od vpisanih 206 volivcev: Vlasta Grgić (10), Vlasta Leka (9), Anton Pertot (9), Danica Bojković (8, predsednica), Vlasta Kraljević (8), Tanja Ovuka (8), Ljudmila Paulić (8), Neža Učkar (8), Eva Vrtovec (8), Boris Birs (7), Majda Brajković (7), Vesna Čar (7), Anton Kosmina (7), Marjan Očepek (7), Bojan Rot (7).

Svet SNM Občine Matulji: volitve niso potekale, kandidati niso bili predlagani.

SVETI IN PREDSTAVNIKI SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE V RH (2011-2015)

Na volitvah 10. julija 2011 je bilo izvoljenih 9 svetov in 13 predstavnikov slovenske narodne manjšine (številke v oklepajih so število volivcev v volilnem imeniku na volitvah 2011, vir: www.izbori.hr), naslovi:

SVETI SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE (SNM)

RAVEN ŽUPANIJE (5):

Svet SNM Varaždinske županije (360), Kratka 1, 42000 Varaždin, predsednica Barbara Antolić, gsm: 098 281 358; dom.sv.ana@vz.t-com.hr

Svet SNM Primorsko-goranske županije (2.213), Podpinjol 43, 51000 Reka, predsednik Dimitrij Jelovčan Bulatović, gsm: 095 806 3531; vj.slo.nm.pg@gmail.com

Svet SNM Splitsko-dalmatinske županije (544), Šibenska 3, 21000 Split, predsednik Cvetko Šušmelj; gsm: 091 150 44 98; slovensko.drustvo.triglav@st.t-com.hr

Svet SNM Istrske županije (1.581), Hermana Dalmatina 4, 52000 Pulj, predsednik Vinko Knez, gsm: 098 421 041; Slovenci-PU@public.CARNet.hr

Svet SNM Mesta Zagreb (županijska raven, 2.640), Remetinečka cesta 77 b, 10020 Novi Zagreb, predsednik Darko Šonc, t: 01 6525 973; slovenci.zagreb@zg.t-com.hr, www.slovenci.hr

RAVEN MESTA (4):

Svet SNM Mesta Reka (1.071), Podpinjol 43, 51000 Reka, predsednik Boris Rejec, gsm: 091 903 86 47; vj.slo.nm.ri@gmail.com

Svet SNM Mesta Pulj (586), Hermana Dalmatina 4, 52000 Pulj, predsednica Alojzija Slivar, t: 052 215 851; Slovenci-PU@public.CARNet.hr

Svet SNM Mesta Split (374), Šibenska 3, 21000 Split, predsednica Nadežda Eterović, gsm: 091 450 4498; slovensko.drustvo.triglav@st.t-com.hr

Svet SNM Mesta Umag (206), predsednica Danica Bojković, gsm: 091 1742 854; danica.bojkovic@croatia-danexumag.com

PREDSTAVNIKI SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE

RAVEN ŽUPANIJE (4):

Osiješko-baranjska (338), Dubravko Sladić, gsm: 091 564 7265

Šibeniško-kninska županija (125), Mira Knežević,
gsm: 098 966 0144;
gmik.mira@email.t-com.hr

Karlovska (210), Janez Janković,
gsm: 091 897 5253

Dubrovniško-neretvanska (162),
Barbara Njirić; lipa.dubrovnik@metromail.hr

Zadrška (242), Rafaela Štulina;
zadarlipa@gmail.com

RAVEN MESTA (6):

Samobor (187), Goran Gorše,
gsm: 091 506 0234; gorse.goran@gmail.com

Osijek (118), Zlatko Marolt,
gsm: 091 590 1705; pred.slo.osijek@gmail.com

Karlovac (120), Marina Delac - Tepšić, gsm:
098 959 2726; slovenski.dom.ka@gmail.com

Opatija (138), Nikolaja Stock,
gsm: 091 890 2227; nika.stock@gmail.com

Zadar (150), Darja Jusup;
zadarlipa@gmail.com

Varaždin (141), Igor Šerdoner,
gsm: 099 309 6000; skd.nagelj@gmail.com

Poreč (120), Franc Zupančič,
gsm: 091 421 2422;
franc.zupancic@pu.t-com.hr

RAVEN OBČINE (1):

Cestica (77), Blaž Gavez,
gsm: +386 31 853 344; blaz.gavez@gmail.com

Neizkoriščena pa je bila tudi na volitvah 2011
možnost za izvolitev treh svetov:

na županijski (2, Zagrebška, Medžimurska) in
občinski ravni (Matulji) ter 7 predstavnikov na
županijski (4, Krapinsko-zagorska, Siško-mo-
slavinska, Koprivniško-križevska in Bjelovar-
sko-bilogorska županija), mestni (2, Buje, Ča-
kovec) in občinski ravni (Hum ob Sotli).
Marjana Mirković

IN MEMORIAM

Tone Pavček (1928-2011)

V Ljubljani je 21. oktobra v 84. letu starosti
umrl priljubljeni pesnik, esejist, prevajalec,
novinar in urednik Tone Pavček. Pesnik izje-
mne širine in topline je ustvarjal za vse gene-
racije in bil eno velikih imen slovenske kulture
in javnega življenja. Kot je v izrečenem soža-
lju družini in prijateljem med drugim zapisal
predsednik RS dr. Danilo Türk, *je bil Tone Pav-
ček človek, ki si ga moral spoštovati in imeti
rad. Ne le zaradi njegove umetnosti, pač pa
tudi zaradi človeške širine, topline in pokonč-
nosti, ki jo je izžareval skozi svoje delo in ži-
vljenje. ... Vedno je znal najti pravo besedo,
znal je tudi prisluhniti, razumel je duha časa
ter zmožal dovolj poguma in modrosti, da je
javno ubesedil tisto, kar so mnogi le slutili.*

Pavček se je rodil 29. septembra leta 1928 v
Šentjuriju pri Novem mestu, kjer je živel do 16.
leta, ko je odšel v Ljubljano, kjer je obiskoval
Marijanišče. Tam je spoznal tudi pesnika Janeza
Menarta, s katerim sta postala najboljša prija-
telja. V Ljubljani je končal klasično gimnazijo,
leta 1954 je diplomiral pravo, a je kmalu ugo-
tovil da to ni poklic zanj. Poleg pisateljevanja
je bil Pavček zelo dejaven tudi na drugih po-
dročjih: bil je novinar (1955-7), ravnatelj Mla-
dinskega gledališča v Ljubljani (1963-7), znova
novinar (do 1972), in do upokojitve 1990 odgo-
vorni urednik Cankarjeve založbe. Bil je tudi
predsednik Društva slovenskih pisateljev (1979-
83), poslanec slovenske skupščine (1986-1990),
ambasador Unicefa in član Slovenske akademi-
je znanosti in umetnosti. Leta 1953 je skupaj s
Kovičem, Menartom in Zlobcem izdal zbirko *Pe-
smi štirih*, prav posebno mesto zavzemajo tudi
Pavčkove poznejše zbirke (*Poganske hvalnice*,
Dediščina, *Upočasnitve*, *Same pesmi o ljubezni*).
Pavček je bil zelo priljubljen tudi med mlajši-
mi bralci (*Juri Muri v Afriki*). Pisal je tudi eseje
(*Čas duše, čas telesa*), obsežen prevajalski opus
pa je vezan pretežno na vrhunske ruske pesni-
ke (Jesenin, Majakovski, Ahmatova, Pasternak,
Cvetajeva, Zabolocki). Vsestranski mojster be-
sede je kljub častitljivim letom ostajal ustvar-
jalno dejaven vse do konca življenjske poti.
Več: www.rtvsl.si
Marjana Mirković

30. oktobra je v devetdesetem letu starosti preminil slovenski akademski slikar, restavrador, publicist in pesnik Viktor Snoj. Rodil se je 3. marca 1922 v Ljubljani. Končal je srednjo tekstilno šolo v Kranju, po drugi svetovni vojni, med katero se je pridružil partizanom, je bil zaposlen na ministrstvu za industrijo, se vpisal na Akademijo za likovno umetnost (ALU) v Ljubljani (1950), pri profesorju Maksimu Sedeju in leta 1955 diplomiral, zasebno se je izpopolnjeval pri profesorju Radoju Hudoklinu (1955-7), zatem poučeval risanje na šoli Valentina Vodnika v Ljubljani in postal samostojni podjetnik za restavracijsko delo (1964).

Viktor Snoj je živel in ustvarjal v Pobrih in Hrastovljah. Prvenstveno se je ukvarjal z restavracijskim delom in že leta 1952 v okviru organizacije Unesco sodeloval pri posegih na cerkvi sv. Sofije v Ohridu. Po diplomu iz slikarstva je to dejavnost čedalje bolj povezoval s slikarskim ustvarjanjem, obdeloval pa je tudi kamen. Razstavljal je že od leta 1955, ko se je prvič samostojno predstavil v Mali galeriji v Ljubljani, od 1956 je bil član Društva slovenskih likovnih umetnikov. Kot restavrador je bil povezan predvsem z Istro, zaslužen je za ohranitev velikega dela iz umetniške zakladnice njene sakralne dediščine, pa tudi v Primorju. Posebej velja omeniti delo na istrskih freskah in restavracije v cerkvi sv. Jelene v Lipi, Evfrazijevi baziliki v Poreču, Kapeli sv. Nikole v Rakotolah, cerkvi blažene Device Marije na Placi v Gračiču in kapeli sv. Katarine v Lindarju. Obnovil je vse oltarne slike v katedrali sv. Vida na Reki, celoten cikel fresk v kapeli sv. Elizeja v Draguču, delal je v cerkvah v Pazinu, Rovinju, Voloskem, Lovranu, Klani, Dobrinju, Rukavcu, Bakru, Crikvenici ter restavriral vrsto slik zasebnih zbirk. Bil je dolgoletni strokovni sodelavec koprškega Pokrajinskega muzeja, kjer hranijo njegove kopije fresk iz cerkve sv. Trojice v Hrastovljah (1983) ter cerkve sv. Štefana v Zanimgradu (1986). Prav prvo srečanje z znamenitimi hrastoveljskimi freskami leta 1953, ko je odkril danes najbolj prepoznavni motiv Mrtvaškega plesa, je v Snojevem duhovnem svetu nedvomno pustilo nepozaben vtis, saj se je v vlogi restavradorja in slikarja v naslednjih letih kot začaran pogosto vračal v magično duhov-

nost kulturne tradicije Istre in tvorno oživiljal podobe iz njene preteklosti, s pridihom fantazijskega, nadrealističnega sveta, v katerem je združeval prvine istrske in kraške pokrajine s pomenljivimi simboli in detajli v fantazijske celote. Vsebinsko je segal tudi v svet pravljic, domišljije in domače folklorne (panjske končnice), prikazoval delce razkroja naravnih snovi hkrati z duševno razdvojenostjo in brezizhodnostjo sodobnega človeka.

Viktor Snoj je izdal tudi tri pesniške zbirke, bil je član Društva književnikov Primorske, svoje ustvarjanje v poeziji je kot član društva KPD Bazovica javnosti predstavil na literarnih večerih v Slovenskem domu na Reki, del njegove pesniške ustvarjalnosti pa so v več številkih spoznali tudi bralci Kažipota.

Viktor Snoj počiva v družinski grobnici na pokopališču v Voloskem.
Vir: SBL, Naši razgledi, Novi list, TIC Hrastovlje, Marjana Mirković

Poklon pesniku: Ksenija Grabusin, Kras.
Foto: Igor Boškic

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik: Voljo Voki
Konzularni oddelak, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
uredu od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015
faks: +385 1 46 80 387
e-l. pošta: vega@govat
internetna stran: <http://zagreb.veleposlanstvo.si>
Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt
z držurnim diplomatom:
med tednom: od 16.30 ure
izven tedna in med prazniki: 24 ur
tel.: +385 98 462 166
Generalni konzulat RS, Split
Castni konzul Branko Rogić
tel./faks: +385 21 389 224
e-l. pošta:
generalni_konzulat_rep.slovenije@t-com.hr
uradne ure: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00